

Birleşik Krallık'ta Evrensel Kredi Uygulaması ve Evrensel Kredinin Yararlanıcılar Bakımından Etkileri*

Zeynep ACA**

Öz: Çalışma, Birleşik Krallık'ta 2013 yılından itibaren aşamalı olarak uygulamaya konulan “Evrensel Kredi” (Universal Credit) uygulamasının yararlanıcılar bakımından etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Evrensel Kredi uygulamasının yararlanıcılara ilişkin etkisinin anlaşılabilmesi için bu uygulama tüm yönleriyle ele alınmış ve eski sistemle arasındaki farklılıklar detaylandırılmıştır. Birleşik Krallık'ta sosyal yardımların çalışma karşılığı verilmesi kararlaştırılan uygulamanın (refah reformunun) yararlanıcılara ilişkin etkilerinin seçimi, The Poverty Alliance'ın Evrensel Kredi'nin uygulanabilirliğine ilişkin yürüttüğü geniş kapsamlı araştırma raporlarına dayanmaktadır. Etkilerin tasnifinde uygulamaya ilişkin araştırma raporlarında ön plana en çok çıkan başlıklar esas alınmıştır. Bu bağlamda Evrensel Kredi uygulamasının yararlanıcılarda yarattığı etkiler; farklı aile kompozisyonları, sisteme çevrimiçi başvuru, başvuru esnasındaki taahhütler, ödenme şekli ve sistemin yarattığı duygusal etkiler bakımından beş başlık altında sınıflandırılarak ele alınmıştır. Ayrıca etkilerin yukarıdan aşağıya doğru sınıflandırılmasında belirli bir sistematik takip edilerek yararlanıcıların yüzleştiği ve yüzleşebileceği etkilerin daha iyi anlaşılabilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evrensel Kredi, refah reformu, yararlanıcılar, Birleşik Krallık, yardım karşılığı çalışma

Abstract: This study aims to examine extensively the effects of The Universal Credit, which has been phased, implemented since 2013 on the beneficiaries. In this study, in order to understand the effects of the Universal Credit on the beneficiaries, the implementation of the Universal Credit was addressed in all its aspects, and the differences between the Universal Credit and the previous system was detailed. In this study, the selection of the effects of the implementation of the Universal Credit (welfare reform) which aims to put people to work on the beneficiaries was based on the Poverty Alliance's extensive

---

* Makale Geliş Tarihi: 04.01.2017

** Dr, Uludağ Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

studies conducted on the applicability of the Universal Credit. In the categorization of the effects were based on the titles come to the forefront mostly in the research reports related to the implementation of Universal Credit. In this context, the effects of the Universal Credit on beneficiaries were examined in terms of different family compositions, online application to the system, commitment at the time of application, method of payment, and the emotional effects created by the system. Also, to be able to understand the effects faced and could be faced by the beneficiaries was followed a certain systematic steps for classification of the effects from top to bottom.

Key words: Universal Credit, welfare reform, beneficiaries, United Kingdom, workfare.

Giriş

Birleşik Krallık'ta kamu temelli sosyal yardım sistemi on yılı aşkın süredir köklü değişimler geçirmektedir. 2008 öncesinde İşçi Partisi ile başlayan değişimler 2010 yılındaki koalisyon hükümeti ile derinleşerek devam etmiş ve yeni sistem Evrensel Kredi uygulaması adı altında uygulamaya konulmuştur. 2010 tarihli Refah Reformu Yasasının (Welfare Reform Act) bir uzantısı niteliğinde ve tüm sosyal yardımları tek bir çatı altında birleştirmeyi hedefleyen Evrensel Kredi (EK) uygulaması; daha adil bir sosyal yardım sistemi yaratma, yoksullukla daha iyi mücadele ederek yoksulluğu ve bağımlılığı azaltma, sosyal yardım sisteminin maliyetini düşürme gibi gerekçelerle 2013 yılında ülke içinde aşamalı olarak hayata geçirilmeye başlanmıştır.

Henüz ülkenin tamamında uygulamaya konulmamış olan EK uygulaması çeşitli kesimlerin artan tepkisi ile karşı karşıyadır. Belirtelim ki; bu çalışma da sisteme yöneltilen eleştiriler; farklı aile kompozisyonlarına etkisi, sisteme çevrimiçi başvuru ve başvuru esnasındaki taahhütler, EK'nin ödenme şekli ve bu yeni sistemin yararlanıcılarda yarattığı duygusal etkiler doğrultusunda şekillenmiştir. Çalışma, EK uygulanmasından en çok etkilenecek grubun yararlanıcılar olacağı düşüncesinden hareketle, sistemin onlara ilişkin etkisine odaklanarak şekillendirilmiştir. EK uygulamasının yararlanıcılara ilişkin etkisinin tam olarak anlaşılabilmesi için EK uygulaması tanımlanarak eski ve yeni sistem arasındaki farklılıklar da detaylandırılmıştır. Bu yöntemin EK uygulamasına daha bütüncül bir çerçeveden bakılmasına da imkân sağlayacağı düşünülmüştür.

EK uygulamasının yararlanıcılara ilişkin etkileri, EK uygulamasının uygulanabilirliğine ilişkin "The Poverty Alliance"¹ tarafından yürütülen geniş

---

¹ Belirtelim ki, bu çalışma büyük ölçüde The Poverty Alliance tarafından yürütülen ve bu çalışmada da isimleri geçen 3 ayrı araştırma raporuna dayanmaktadır. The Poverty Alliance, yoksullukla mücadele etmeyi kendisine amaç edinmiş bir sivil toplum kuruluşudur. Kuruluş, bu amacını politika yapım süreçlerini, uygulamaları ve politika yapıcılarının yoksulluk

kapsamlı araştırma raporları esas alınmıştır. Etkilerin yukarıdan aşağıya doğru sınıflandırılmasında belli bir sistematik takip edilerek yararlanıcıların yüzleştiği ve yüzleşebileceği etkilerin daha iyi anlaşılabilmesi hedeflendiği çalışmada, etkilerin tasnifinde ise The Poverty Alliance'nın araştırma raporlarında öne çıkan başlıklar esas alınmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Birleşik Krallık'ta kamu temelli sosyal yardımların hayata geçirilişi özetlenecektir. Ardından EK uygulamasının hayata geçirilişi, sistemin gerekçeleri, eski ve yeni sistem arasındaki farklılıklar detaylandırılacaktır. Bunu EK'ye başvuru esaslarının detaylandırıldığı bölüm takip edecektir. EK uygulamasının yararlanıcılara ilişkin etkisinin beş başlık altında detaylandırıldığı ve çalışmanın odağında yer alan kısım dördüncü bölümdür. Çalışma, EK uygulamasına ilişkin genel bir değerlendirmenin yapıldığı sonuç bölümü ile tamamlanacaktır.

Birleşik Krallık'ta Kamu Temelli Sosyal Yardımların Gelişim Seyri

Birleşik Krallık'ta kamu temelli sosyal yardımların gelişiminin ilk izlerini 1601 tarihli I. Elizabeth döneminde hayata geçirilen “Yoksul Yasasına” kadar götürmek mümkündür (Mitchell, 1985: 116).Yoksul Yasası ile Birleşik Krallık'ta yoksullara yardım salt ahlaki bir yükümlülük olmaktan çıkarılarak kamusal bir yükümlülük olarak yasal bir zemine kavuşturulmuştur (Güngör ve Özügürlü, 1997: 3). 1830'lara kadar geçen süreçte devlet kişilerin ihtiyaçlarını sağlama sorumluluğunu gerçek anlamda üstlenmemiş, bu sorumluluk yerel yönetim ve aileler tarafından yerine getirilmiştir (Harris, 2014: 11). Bu döneme kadar geçen süreçte sosyal yardımlarda paternalist bir anlayış hâkim olmuş ve yoksullara yönelik geliştirilen yardımlarda temel hedef toplumsal kontrolü sürdürme olmuştur. 1834 yılına geldiğinde ise 1834 tarihli “Yeni Yoksul Yasası” ile yoksulluk ‘iş göremez mülksüzlerle’ sınırlandırılarak bağımsız emekçiler yoksulluk tanımının dışında bırakılmıştır. Mevcut düzenlemeyle paternalizmin yerini “bırakınız yapsınlar” anlayışı almış ve yoksulluk moral değerlerden arındırılarak “işgücü piyasasının denetimine” uygun bir şekilde tanımlanmıştır (Güngör ve Özügürlü, 1997: 1). Ancak liberal anlayışının toplumsal sonuçları oldukça ağır olmuştur. Örneğin Rowntree (1901) York'ta gerçekleştirdiği ampirik bir incelemede yaklaşık nüfusun % 28'inin fiziksel sağlığını korumak için gerekli gelirden yoksun olduğunu ortaya koymuştur (Evans, 1978: 132). Birleşik Krallık'ta 19. yüzyılın sonlarına doğru, 1884 yılında kurulan Fabian Derneği liberal ekonominin yarattığı sosyal ve ekonomik sorunlara karşı mücadele etmeye başlamıştır. Özellikle daha sonraki yıllarda İşçi Partisi milletvekili olacak Sidney Webb'in girişimleriyle dernek, bu sorunlara karşı devletin sosyal korumacı

---

algılarını etkilemek suretiyle gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz; The Poverty Alliance, “About Us”, http://www.povertyalliance.org/about_us (24.04.2018).

yönüyle müdahalesinin gerekliliğini savunmuştur. Fabiancılar ayrıca İngiliz İşçi Partisi'nin büyümesi ve gelişiminde rol oynamışlardır (Alcock, 2012: 6). Ülkede 19. yüzyılda devlete karşı bakış açısında yaşanan değişim bağlamında, 19. yüzyıl Birleşik Krallık'ı devletin bir nevi düzenleyici, rehberlik edici ve bazı durumlarda kontrol edici rollerinde yaşanan değişimlerinin tarihi olarak görülebilir (Evans, 1978: 1). Bu değişimde son nokta ise 1942'te yayımlanan ancak 1945'te uygulamaya konan Beveridge Planıdır. Sosyal devletin kurumsal nitelik kazandığı planla (Güngör ve Özügürlü, 1997: 1) toplumun karşı karşıya kaldığı beş kötülük “fakirlik/fukaralık, cehalet, hastalık, bakımsızlık, aylaklık” olarak sıralanarak bunların kapsamlı bir sosyal politika ile ortadan kaldırılabilmesi ve toplumsal ilerlemenin ancak bu yolla sağlanabileceği belirtilmiştir. Söz konusu rapor, İngiliz İşçi Partisi'nin seçim kampanyalarına dâhil ettiği bir rapordur (Labour Party, 2014). Nitekim partinin o dönemde başarı sağlamasının gerekçelerinden biri olarak “bireylerin temel ihtiyaçlarının devlet tarafından sağlanmasının parti tarafından bir propaganda aracı olarak kullanılması” gösterilmektedir. Bu bağlamda İşçi Partisi ile başlayan ve sonrasındaki süreçte devlet tarafından hayata geçirilen ilk kapsamlı kamu temelli sosyal yardım uygulamaları ise şunlardır (Alcock, 2012: 7-8):

- Vatandaşlara 15 yaşına kadar parasız eğitim; amaç cehaletle mücadele,
- (Parasız sağlık sistemi); amaç hastalıklarla mücadele,
- Bütün vatandaşları kapsayıcı nitelikte kiralık toplu konut tahsis; amaç sefaletle mücadele,
- Tam istihdamı sağlamada devlet sorumluluğu; amaç işsizlikle mücadele,
- İhtiyacı olan/ ihtiyaç duyan herkesin ulusal sigorta kapsamına alınması; amaç yoksullukla mücadeledir.

Bu kapsamlı düzenlemelerle, evrensel anlamda kamu temelli sosyal yardım sisteminde olması gereken bütün unsurlar Birleşik Krallık'ta uygulamaya konulmuştur.

Evrensel Kredi, Evrensel Kredi Uygulamasının Gerekçeleri ve Getirdiği Yenilikler

Birleşik Krallık'ta kamu temelli sosyal yardım sisteminde 10 yılı aşkın bir süredir köklü değişimlerin yaşandığı görülmektedir. 2008 yılı öncesinde İşçi Partisi ile başlatılan değişimler, 2010 yılında koalisyon hükümetiyle artarak devam etmiş (The Poverty Alliance, 2015a: 3) ve yeni sistem EK adı altında hayata geçirilmiştir.

EK uygulaması, 2010 Refah Reformu Yasası'nın (Welfare Reform Act) bir parçası niteliğinde, aşamalı olarak² 2013 yılından itibaren ülkede uygulamaya

---

² EK uygulaması henüz ülkenin tamamında uygulamaya konulmuş değildir ve ülkede eski ve yeni sistem eş anlı yürütülmektedir.

konulmuştur. Yeni sistemle, gelir testine dayalı olarak verilen İşsizlik Ödeneği³, İstihdam Destek Ödeneği⁴, Çocuklar İçin Vergi Kredisi⁵, Gelir Desteği⁶, Çalışanlar İçin Vergi Kredisi⁷ ve Konut Yardımı⁸ şeklinde 6 temel sosyal yardım programı bir çatı altında birleştirilmiştir (Scottish Government, 2014: 10, National Audit Office, 2014: 5).

EK; geliri olmayanlara, düşük gelirlilere⁹ veya iş arayanlara aylık olarak

³ İşsizlik Yardımı (Job Seeker's Allowance, iş arama çağında isteğinde olan ve fakat işsiz olup da iş arayanlara sağlanan yardımdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. GOV.UK, "Jobseeker's Allowance (JSA)", <https://www.gov.uk/jobseekers-allowance/overview> (24.04.2018).

⁴ İstihdam Destek Ödeneği (Employment Support Allowance) çalışmayacak derecedeki hasta ve engellilere sunulan yardımdır. Ayrıntılı bilgi için bakınız; "Employment and Support Allowance (ESA)", <https://www.gov.uk/employment-support-allowance/overview>, (24.04.2018).

⁵ Çocuklar İçin Vergi Kredisi (Child Tax Credit), 16 yaş altı ve belli koşulların varlığı halinde 16-20 yaş arasındaki çocuklar için haftada bir ya da ayda bir banka hesapları aracılığıyla ödenmektedir. İlk bakışta yardımın adı vergi indirimi uygulamasını çağrıştırırsa da yardımın içeriği incelendiğinde bunun bir vergi indirimi uygulaması olmadığı görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. GOV.UK, "Child Tax Credit", <https://www.gov.uk/child-tax-credit/overview> (24.04.2018).

⁶ Gelir Desteği (Income Support) hiç geliri olmayan ya da düşük gelirlili ve 16,000 sterlinden daha fazla tasarrufu olmayan, yarı zamanlı çalışan, İşsizlik Yardımı veya İstihdam Destek Ödeneğine hak kazanması mümkün olmayan 16-65 yaş aralığındaki kişilere sunulan bir yardımdır. Ayrıntılı bilgi için bkz; "Income Support", <https://www.gov.uk/income-support/eligibility>, (24.04.2018).

⁷ Çalışanlar İçin Vergi Kredisine (Working Tax Credit) kişilerin başvuru yapabilmesi için öncelikle EK'nin uygulamaya konulduğu herhangi bir bölgede yaşamamaları gerekir. Buna ek olarak 16-24 yaş aralığındaki kişilerin bu yardıma başvuru yapabilmeleri için çocuk sahibi veya engelli olmaları gerekir. 25 yaş ve üstü kişilerde ise çocuk sahibi olma şartı aranmamaktadır. Bu ön koşullara ek olarak kişilerin bu yardımdan yararlanabilmeleri para karşılığı ve haftalık belirli bir saat bir işte istihdam edilmeleri ve belirli bir seviyenin altında bir gelire sahip olmaları gerekir. Ayrıntılı bilgi için bkz. "Working Tax Credit", <https://www.gov.uk/working-tax-credit/overview> (24.04.2018).

⁸ Konut Yardımı (Housing Benefit) kiracı olup da, düşük gelirlili olan veya sosyal yardım talep eden ve tasarrufları genellikle 16,000 sterlin olarak kabul edilen belirli bir düzeyin altında olan kişilere sunulan yardımdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. GOV.UK, "Housing Benefit", <https://www.gov.uk/housing-benefit/overview> (24.04.2018).

⁹ Kişilere ne kadar EK verileceği içinde buldukları koşullara bağlı olarak değişmektedir. Bu anlamda hanede yaşayan kişi sayısı, çalışan kişilerin varlığı yokluğu, kazanılan gelir, oturlan konutun sahipliği gibi koşullar bu anlamda belirleyicidir. Hanede herhangi bir çalışan yok, başka yerden de bir gelir elde edilemiyor, herhangi bir birikim ve sermaye mevcut değilse en yüksek oranda EK kişiye verilecektir. Bu standart bir ödeme ve kişinin diğer koşullarına bağlı olarak ek ödemelerden oluşur. Örneğin kişi 25 yaşın altında ve bekâr ise standart alacağı EK aylık 257,77 sterlidir. Bu kişi bir işte çalışmaya engel bir sakatlık ya da sağlık sorunu yaşıyorsa aylık ek 328,32 sterlin yardım almaya hak kazanacaktır. Eğer bu kişi çocuk sahibi ise aldığı bu yardımlara ilk çocuk için çocuğun doğum tarihine bağlı olarak;

ödenmesi planlanan, sosyal yardım alanları, onların ailelerini sosyal yardımlardan bağımsızlaştırmayı hedefleyen ve sosyal yardım sistemini sadeleştirmek amacıyla çalışma çağındaki kişilere ilişkin bir dizi sosyal yardım programını tek çatı altında toplamayı planlayan bir sosyal yardım sistemidir (DWP, 2014a: 3). Bu sistemle devlet, daha adil bir sosyal yardım sistemi yaratma, yoksullukla daha iyi mücadele edebilme, sosyal yardım sistemini sadeleştirme, sosyal yardım sisteminin maliyetini düşürme, işsizliği, yoksulluğu ve bağımlılığı azaltma ve sisteme ilişkin hataları en aza indirmeyi hedeflemektedir (DWP, 2010: 2; National Audit Office, 2014: 5). Eski sistemde yer alan sosyal yardımlar incelendiğinde; bu yardımların bazılarının bireysel temelli olduğu (İşsizlik Ödeneği ve İstihdam Destek Ödeneği gibi), diğer bazılarının ise haneleri hedeflediği görülmektedir. Ayrıca sistem, sisteme dâhil olmak isteyenlerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için geniş ve çoğu zaman birbiri ile örtüşen 30’u aşkın sosyal yardım programından oluşmaktadır (DWP, 2010: 7).

Devletin neden yeni bir yapılanmaya ihtiyaç duyduğuna ilişkin bazı temel gerekçeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Eski sistemin karışıklığından kaynaklı hataların yaşanması ve yönetimde etkinsizliğin ortaya çıkması temel gerekçelerden sadece biridir. Eski sistemde, sosyal yardım programlarından sorumlu yetkili kuruluşlar; Çalışma ve Emeklilik Kurumu (Department for Work and Pensions), Majestelerinin Vergi ve Gümrük Dairesi (HM Revenue and Customs) ve Yerel Yönetimlerdir (Local Authorities). Bu yetki karmasından kaynaklı olarak Çalışma ve Emeklilik Kurumu 2009 yılında 2,3 milyon hatalı telefon görüşmesinin gerçekleştiğini saptamıştır. Dolayısıyla, sistemin tek bir çatı altında birleştirilmesi ile sosyal yardıma başvuracakların tek bir kuruluşla muhatap olacağı ve bu yolla hem hataların en aza indirileceği hem de yönetimde etkinliğin sağlanacağı düşüncesi hâkimdir.
- Eski sisteme yönelik getirilen en temel eleştirilerden bir diğeri; sistemin kişileri işgücü piyasası dışına itmesi sonucu oluşan yoksulluk ve bağımlılığın yarattığı sistem maliyetidir. Bu noktadan hareketle sistemi tasarlayanlar, yoksullukla mücadelede en iyi yöntemin istihdama katılım olduğunu belirterek kişileri işgücü piyasasına dâhil etmeyi kolaylaştıracak bir sistemin yaratılmasına vurgu yapmaktadırlar.
- Sistemi tasarlayanların bir diğer argümanı ise; işsizliğin, anne-baba ve çocukların geçim olanaklarına erişmesini ve ülkenin üretkenliğini azalttığıdır. Çocukların evde yetiştirilmesi oranı bakımından Birleşik Krallık’ın en yüksek orana sahip ülkelerden biri olduğunu belirten sistem tasarıyıcıları, bunun kuşaklar boyunca tekrarlandığına ve Birleşik Krallık’ta annelerin %60’tan

---

6 Nisan 2017’den önce doğanlar için 277,08 sterlin, 2 Nisan 2017’den sonra doğanlar için 231,67 Sterlin EK eklenecektir. Dolayısıyla kişilere verilecek yardım miktarı mevcut koşullarına bağlı olarak şekillenecektir (GOW.UK, “Universal Credit”, <https://www.gov.uk/universal-credit/what-youll-get> (24.04.2018)).

daha azının işgücü piyasasında yer aldığını oysaki bu oranın Almanya, Hollanda ve Fransa gibi ülkelerde %70'lerde olduğuna işaret etmektedirler. Bu ve benzeri tespitlerden hareketle, EK ile çalışma teşviklerinin verilmesi hedeflenerek, kişilerin çalışma saatleri ve kazançları arttıkça, verilen yardımların makul oranlarda kesilmesi planlanmaktadır. Bu yönüyle eski sistemden farklı olarak- kişilerin daha uzun süreli çalışabilmeleri ve bunun karşılığı olarak kazançlarını kendileri ve aileleri için daha yüksek oranda kullanabilmeleri hedeflenmektedir.

- Eski sisteme ilişkin yöneltilen bir başka eleştirisi; kişilerin işe girdiklerinde “Çalışanlar İçin Vergi İndirimi” ve diğer yardımları alabileceklerine dair bilgi eksikliğinin olması ve buna ilişkin bilgi edinmenin kişiler için kolay olmaması sebebiyle sisteme olan güvenin azalması ve bunların işe dönüşleri durdurmasıdır (DWP, 2010: 3-12).

Özetle; temelde daha çok kişiyi işgücü piyasasına katmayı planlayan “EK” ile eski sosyal yardım sistemi arasındaki belli başlı farklılıklar şunlardır (DWP, 2015:8-DWP, 2010: 14)

- EK ile çalışan çalışmayan ve düşük gelirli ayrımının tamamen ortadan kaldırılması;
- Genel olarak çevrimiçi başvuruya dayalı sistemin ve çevrimiçi ortamda yararlanıcıların başvurularının takibinin gerçekleştirilmesi;
- EK miktarının, ailelerin koşullarına ve gelir seviyesine bağlı olarak tespit edilmesi;
- Düşük gelirli birçok başvuru sahibinin yeni bir işe girmeleri durumunda veya yarı zamanlı çalışma saatlerinde azalma olduğunda sosyal yardımlarının ödenmeye devam ettirilmesi;
- EK'nin aylık olarak ve banka hesapları aracılığıyla ödenmesi;
- Konut yardımlarının yararlanıcılara doğrudan verilmesi;
- EK'ye başvuru yapan kişi işe girdiğinde de kendine yetecek seviyeye gelene kadar sosyal yardım ödenmeye devam edilmesi, mevcut sosyal yardımın azaltılmasının ise kişinin kazancı oranında gerçekleştirilmesidir.

Evrensel Krediyeye Başvuru Koşulları ve Sistemin İşleyişi

EK'ye başvuru iki aşamalı bir süreci içermekte olup bu aşamanın ilk adımını çevrimiçi başvuru oluşturmaktadır. Ardından başvuru sahibinin iş ve işçi bulma kurumunda yüz yüze bir mülakata katılması gerekmektedir.

İşe başvuru mülakatı (search work interview) veya başvuru taahhüt mülakatı (claimant commitment interview) olarak adlandırılan bu görüşme, EK başvurusunda bulunan kişinin yükümlülüklerine ilişkindir. Yapılan görüşme sonunda, başvuru sahibinin taahhütlerini içeren bir belge “yararlanıcı taahhüt

sözleşmesi” hazırlanır. Söz konusu belgedeki taahhütler, kişinin sosyal yardım sisteminde kalabilmesi için yerine getirmesi gereken yükümlülüklerle ilişkindir. Kişi bu yükümlülükleri yerine getirmediği takdirde sosyal yardımının azaltılması ya da kesilmesi söz konusu olacaktır (DWP, 2014a: 14; Universal Credit and Your Claimant Commitment, 2015: 1).

EK'ye başvuruda bulunan kişinin yükümlülüklerinin başlaması; kişinin bir işe henüz başvuru yapma, iş için bir kursa katılma, eğitimden geçme ya da fiili olarak bir işe başlama durumuna bağlı olarak farklılaşacaktır. Bu bağlamda; kişi henüz bir işe sahip değilse iş aramaya başladığı anda, kişinin bir işe yerleşebilmesi için herhangi bir kursa katılması ya da eğitimden geçmesi gerekiyorsa bunlara katıldığında, hâlihazırda kişi bir işe başlayabilecekse bu durumda da kişinin işte kazancı artmaya başladığında yükümlülükleri işlemeye başlayacaktır (Universal Credit and Your Claimant Commitment, 2015: 1). Başvurulan bu farklı yöntemlerle kişilerin koşul farklılıklarının göz önünde bulundurulması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan EK'ye eşlerin (karı koca veya aynı evi paylaşan sevgililer) başvurması halinde, “yararlanıcı taahhüt sözleşmesi” eşlerin ortak uzlaşısı esas alınarak hazırlanır. Belirtelim ki; taraflardan birinin işe başlaması ya da koşullarında bir değişiklik olması durumunda, mevcut sözleşme yükümlülüklerinde değişiklik yapılabilir (Universal Credit and Your Claimant Commitment, 2015: 1).

Daha önce de belirtildiği üzere EK uygulamasıyla kişileri işe yerleştirme hedeflenmektedir. Ancak bu yeni uygulamanın bir diğer özelliği, çalışan-çalışmayan ayırımını ortadan kaldırarak yardımları bir çatı altında toplamaktır. Dolayısıyla, EK'ye başvuran bir kişinin, örneğin sakatlığından veya sağlığından kaynaklı çalışmasına engel bir durum varsa ve zaman içinde kişinin durumunda bir değişiklik olacağı beklentisi yoksa böyle bir durumda, kişinin herhangi bir işe girmesi beklenmeksizin kendisine sosyal yardım bağlanır. Ayrıca engelli bir kişiye haftada 35 saat bakan kişi de karşılıksız sosyal yardımdan yararlanır. Diğer taraftan sakatlığı veya hastalığı nedeniyle çalışmayan kişinin zaman içinde sağlığının düzeleceği beklentisi varsa, böyle bir durumda da kişiye çalışır duruma gelene kadar EK karşılıksız sunulur (Universal Credit and Your Claimant Commitment, 2015: 2).

EK'ye başvuran kişi eğer çocuk sahibi ise; kişinin, yardıma başvurduğu sırada bir bakıcı adayını bildirmesi gerekir. Ancak yardıma başvuran anne bekâr ise kendisi bakıcı adayı olarak kabul edilir (Universal Credit and Your Family, 2015: 2).

Sistemin işleyişi ise şu şekildedir: EK alan kişinin çalışma şekline ve çalışma saatlerine bakılmaksızın kazancı yeterli olmadığı takdirde, kişiye EK aracılığıyla gelir desteği sağlanacaktır. EK'ye başvuran kişi çocuklu ve çocuğunun sorumluluğu kendinde ise EK *çocuk yardımlarına ilişkin destekleri* de içerecek şekilde verilecektir. Bu içerme, çocuk yetiştirme masrafları için verilen *çocuk katkısı ve engelli çocuk katkısı*¹⁰ şeklindedir. Diğer taraftan kişinin çocuk için nafaka alması (Child

¹⁰ The Child Element ve Disabled Child Addition olarak adlandırılan bu ilave yardımlar çoğu zaman “elements” veya “additions” kavramlarına karşılık gelecek şekilde kullanılmakta

Maintenance) EK almasına herhangi bir engel teşkil etmeyecek, yani kişi EK ve nafakayı birlikte alabilecektir. Aynı durum Çocuk Yardımı (Child Benefit) için de geçerli olup, kişi Çocuk Yardımı almaya uygunsuzsa EK ile birlikte bu yardımı da almaya devam edecektir. Diğer taraftan çalışan kişi 1 çocuk için yaptığı ve kayıt altına aldığı çocuk bakım harcamalarının (çocuk katkısı ve engelli çocuk katkısı kastedilmekte) 646 sterline kadarki kısmının % 85'ini, iki veya daha fazla çocuk için yaptığı harcamaların 1,108 sterline kadarki kısmının % 85'ini geri alabilecektir. Bu oran 2016 yılından itibaren uygulamaya konulan oran olup daha öncesinde % 70 olarak saptanmıştır. Ayrıca 2017 yılının Nisan ayından itibaren ise çocuk bakım masrafları çoğul doğumlar hariç olmak üzere iki çocuk ile sınırlandırılmıştır. Eşlerin EK'ye başvurması durumunda ise çocuk bakım maliyetlerinden yararlanabilmeleri için kural olarak her ikisinin de çalışıyor olması şartı aranmaktadır (Universal Credit and Your Family, 2015: 1-2; The Money Advice Service, 2016; UC, 2015: 1-2).

Evrensel Kredi Uygulamasının Yararlanıcılar Üzerindeki Etkisi

Farklı Aile Kompozisyonlarına Etkileri

Yeni sosyal yardım sisteminin getirdiği değişikliklerin aileleri nasıl etkileyeceği karmaşık bir nitelik taşıyacak olmakla birlikte bu etkilerin aile biçimine ve başvuru sosyal yardım türüne bağlı olarak değişeceği tahmin edilmektedir. Belirtelim ki; yeni sistemin yaratacağı değişikliklerden en çok etkilenecek kesimin çocuk sahibi tek ebeveynli aileler olacağı düşünülmektedir (The Poverty Alliance, 2015a: 2). 2014 yılında Culliney ve arkadaşları tarafından yürütülen araştırmada geniş ailelerin ve tek ebeveynli ailelerin en çok yoksulluk riski altında olduğu saptanmıştır (Culliney, Haux, McKay, 2014: 124-125). Anne veya babası ile yaşayan çocuklarla, ailesiyle birlikte yaşayan çocuklar karşılaştırıldığında, tek ebeveynli ailedeki çocukların iki kat daha düşük bir gelire yaşamalarının daha olası olduğu söylenebilir (Graham, McQuaid, 2014: 53). Nitekim sosyal yardım reformu nedeniyle Birleşik Krallık'taki tek ebeveynli ailelerin bir yılda 1,800 sterlin gelir kaybı ile karşı karşıya kalacaklarına işaret edilmektedir (Scottish Parliament, 2015: 3). Ayrıca buna cinsiyet boyutu eklendiğinde, her 10 kadından 9'unun bekâr ve yalnız yaşadığı verisinden hareketle, sosyal yardım sistemi değişiminin en fazla

---

ve yukarıda da belirtildiği gibi EK alan kişi eğer çocuk sahibi ve kendisi ile yaşıyor ise EK bu ilave çocuk yardımlarını içerecek şekilde verilmektedir- ayrıntılı bilgi için bkz. The Money Advice Service, "Who is affected by Universal Credit", <https://www.moneyadviceservice.org.uk/en/articles/who-is-affected-by-universal-credit> (10.01.2016); Universal Credit And Families: Questions And Answers, <http://www.bitc.org.uk/system/files/uc-and-families-q-a-aug-2015.pdf> (24.04.2018).

kadınlar aleyhine olacağı kaydedilmektedir (One Parent Families, 2013: 1).¹¹ Diğer taraftan tek ebeveynli ailelere göre daha az yoksulluk riski ile karşı karşıya olan çocuklu çiftlerin de reform değişikliği sebebiyle bir yılda ortalama 1,400 sterlin gelir kaybedecekleri belirtilmektedir (The Poverty Alliance, 2015a: 2).

Sistemin yaratacağı değişikliklerin genel olarak aileler üzerindeki etkilerine ilişkin İskoçya Parlamentosu Refah Reformu Komitesi Raporunda öne çıkan başlıklar; konut yardımı, yerel konut ödenek oranları, bağımsız kesintiler, hane-halkı sosyal yardım sınırı, çocuk yardımının durdurulması ve vergi kredisine ilişkindir. Ayrıca rapora göre örneğin Glasgow'da bağımlı çocuğu olmayan ailelerde 540 sterlin, iki ve daha fazla çocuğu olan tek ebeveynli ailelerde 2,360 sterline kadar bir gelir kaybının olacağı belirtilmektedir (Scottish Parliament, 2015: 17). Aileler yaşadıkları kayıplar nedeniyle gıda, ısınma ve toplu taşıma gibi harcamalardan kısmak ve faturaları ödemek için aile, arkadaş ya da çeşitli kanallar aracılığıyla borç almak zorunda kalmaktadırlar (The Poverty Alliance, 2015a: 3; The Poverty Alliance, 2015c: 6; Herden, Power ve Provan, 2015: 5). Borçlanma, yoksul ailelerin temelde yüzleştikleri bir sorunken sosyal yardım sisteminde gerçekleştirilen reform değişikliği ile bu yöndeki problemlerin derinleşeceği yönünde ciddi bulgulara rastlanmaktadır. Aile, arkadaş ve benzeri kanallardan borç alma yollarını tüketen kişiler farklı yöntemlere başvurmak zorunda kalmaktadırlar. Belirtelim ki; çeşitli yöntemler arasında tefecilere borçlanma ve kişilerin borçlarının geri ödenmemesinden kaynaklı kişilerin tehditlerle karşı karşıya kaldıklarına dair bulgular araştırma raporlarında yer almaktadır. Örneğin tefeciler aracılığıyla borçlanmanın oldukça yaygın olduğu Glasgow'da (The Poverty Alliance, 2015a: 3), Glasgow City Council (2013) tarafından yürütülen bir araştırmada, şehirde halkın tefecilerden borç alma, konut kredisi çekme, rehinciler ve konuta ipotek koydurma gibi yöntemlerle yılda ortalama 57.000.000 sterlin borç aldıkları ve Glasgow'da 55 rehincinin bulunduğu verisi paylaşılmaktadır (Glasgow City Council, 2013: 4-5). Her ne kadar söz konusu raporda reform değişimi ile borç alma arasındaki ilişkiye yer verilirse de, raporda düşük gelirli ailelerin bu yöntemle daha sık başvurdukları vurgulanmaktadır (The Poverty Alliance, 2015a: 4).

Diğer taraftan düşük gelirli ailelerin yüzleştiği önemli sorunlardan bir diğeri temel gıda maddelerinin teminidir. Hane içinde harcama kalemlerinin kısılması ya da zaten temel gıda maddelerinin temini için gerekli gelirin hâlihazırda olmayışı sebebiyle kişiler açlıkla karşı karşıya kalma tehlikesi ile yüzleşebilmekte ve çoğu

¹¹ 2009 verilerine göre yalnız, bekâr ve bağımlı çocuğu olan annelerin sayısı 1,9 milyon iken 2015 verileri itibarıyla büyük bir değişikliğin olmadığı görülmektedir. Zira 2015 yılı itibarıyla düşüş olmakla birlikte (1,76 milyon) bu düşüşün çok olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz.; (One Parent Families, "One Parent Families –A Profile Aug 2009", http://www.opfs.org.uk/wp-content/uploads/2013/10/one-parent-families_a-profile_2009.pdf (24.04.2018), pp. 1-7; The Statistics Portal, "Lone parent families in the United Kingdom (UK) 2015, by parent's gender (in 1,000)", (24.04.2018).

zaman temel besin maddelerinin sağlanabilmesi için aşevleri kişilerin uğrak mekânlarından biri olabilmektedir. Nitekim 2010 yılından itibaren Birleşik Krallık'ta aşevleri sayısında ciddi bir artışın olduğu görülmektedir. Örneğin Oxfam and Church Action On Poverty¹² 2013/2014 yılında günde 3 öğün olmak üzere 20.247.042 kez yemek dağıtımı gerçekleştirmiştir. 2012/2013 verileri ile karşılaştırıldığında sunulan yardımın bir önceki yıla göre % 54 oranında artış gösterdiği anlaşılmaktadır (Cooper, Purcell ve Jackson, 2014: 6). Benzer şekilde 2008/2009'da Birleşik Krallık'ta The Trussel Trust¹³ haftanın üç gününde verilmek üzere 25.899 temel gıda paketleri dağıtmıştır. Ancak 2014/2015 yılına kadar bu rakam 1 milyonu geçmiştir (The Poverty Alliance, 2015c: 6). 2015 yılında ise bu rakam 1.109.309 olarak gerçekleşmiştir (The Trussel Trust, 2016).

Sisteme Çevrimiçi Başvurunun Yararlanıcılarda Yarattığı Etkiler

EK'ye internet üzerinden başvuru yapılması gerekmektedir. Ancak bu, yararlanıcılar tarafından bir sıkıntı olarak algılanmaktadır. Rotik ve Perry (2011) tarafından reform değişimi ve EK yararlanıcılarının algılarına ilişkin yürütülen bir araştırmada, yararlanıcıların çevrimiçi olarak sosyal yardım sistemine başvurmanın uygunluğunu ciddi bir şekilde sorguladıkları saptanmıştır (Rotik ve Perry, 2011: 15). Citizens Advice Bureau (2013) tarafından yürütülen araştırmada da benzer yönde saptamalar yer almaktadır. Araştırmada, katılımcıların (1700 katılımcı) % 66'sı çevrimiçi başvuruya hazır olmadıklarını belirtmiştir (Citizens Advice Bureau, 2013: 4). Belirtelim ki; çevrimiçi başvuru esnasında yapılacak bir hatadan kaynaklı olarak sistemle ilişkilerinin kesilmesi gibi olumsuzluklarla yüzleşme, yararlanıcıların ortak kaygıları arasındadır (The Poverty Alliance, 2015b: 2).

Ayrıca Birleşik Krallık genelinde herkes eşit düzeyde internet kullanımı ve erişimi imkânına sahip değildir. The Carnegie Trust'ın (2013) internet alt yapısı imkânlarına ilişkin raporunda, 2012 yılı rakamlarına göre internet ağının ülke içinde her yerde aynı düzeyde olmadığı belirtilmektedir. Ülke genelinde konutların % 24'ü bu imkândan yoksunken, örneğin bu oran İskoçya'da % 32'dir (White, 2013: 5). Kişilerin çevrimiçi başvuru yapmasının önündeki bir diğer engel ise kişilerin bilgisayar kullanmasını bilmemesidir. Buna kişilerin eğitim seviyesi, dil bariyeri vb. unsurlar eklenince çevrimiçi başvuruya ilişkin problemler katlanarak artmaktadır (The Poverty Alliance, 2015b: 2; The Poverty Alliance, 2015c: 10). Belirtelim ki; çevrimiçi başvuruda dil bariyeri özellikle göçmenler, sığınmacılar ve bağımlılık tedavisi görenler bakımından ciddi bir engel olabilmektedir (The Poverty Alliance, 2015c: 10).

¹² Oxfam uluslararası bir gönüllü yardım kuruluşudur.

¹³ The Trussel Trust Birleşik Krallık'ın genelinde yoksulluk ve açlıkla mücadele için temel gıda maddelerinin teminini sağlayan önemli gönüllü kuruluşlardan biridir. The Trussel Trust 400'den fazla aş evi ile bu hizmeti sunmaktadır <https://www.trusseltrust.org/> (24.04.2018).

Diğer taraftan başvuru için kullanılan çevrimiçi sistemin alt yapı sorunlarının olması, çevrimiçi başvuruya ilişkin bir diğer konudur. Yaşanılan bu sorunlar sisteme dışarıdan müdahaleyi zorunlu kılmaktadır. Nitekim EK uygulamasının ilk uygulamaya konulduğu 2013 yılında çevrimiçi sistem üzerinden hesaplanan sosyal yardımlar, online sistemden kaynaklı hatalardan dolayı manuel olarak yeniden hesaplanmıştır (National Audit Office, 2014: 41). Sistemden kaynaklı sorunun çözümü için yeni programlar denenmişse de 2014 yılında sosyal yardım miktarı hesaplamalarında hataların devam etmesi ve artan şikâyetler nedeniyle sistemde manuel kontrollerin devam ettirilmesi zorunluluğu doğmuştur. Ancak manuel kontrolün yarattığı maliyet, sisteme yönelik ciddi eleştirileri beraberinde getirmiştir. Çalışma ve Emeklilik Kurumu, maliyeti daha fazla düşürmek için çevrimiçi başvuruyu uygulamaya koymuştur. Ancak başvuru sahiplerinin işlemlerini manuel kontrol için her başvuru başına ortalama 10 sterlin bir harcama yapılmakta, bu ise uygulamaya şüpheyle yaklaşılmasına sebep olmaktadır (The Poverty Alliance, 2015b: 2).

Evrensel Krediye Başvuru Esnasındaki Taahhütlerin Yararlanıcılarda Yarattığı Etkiler

EK, farklı grupları bir sistem altında toplayan bir uygulamadır. Ancak sistem temelde kişileri bir işe yerleştirme (L&W, 2016) ve kişilerin kazançlarını ulusal asgari ücrete endeksleyerek verilecek sosyal yardım miktarını tespit etme anlayışı esas alınarak şekillendirilmiştir (Whittaker, Pennycook, 2012: 3).

Diğer taraftan hangi gruba dâhil olursa olsun, öncelikle kişinin sisteme başvuru yapması, sistemde kalabilmesi için “yararlanıcı taahhüdü sözleşmesinde” yer alan yükümlülükleri *tüm yönleriyle anlayarak* üstlenmesi ve bu koşulları yerine getirmesi gerekmektedir. Fakat söz konusu sözleşmenin, katı koşulları beraberinde getirdiği (The Poverty Alliance, 2015b: 5) ve bunun kişileri değişik şekillerde (örneğin çalışan kişinin maaşında yükselme olduğu halde bunu gerekli birimlere bildirmemesinden veya yarı zamanlı iş bulan bir kişinin bu işe ek yeni bir iş bulması gerektiğini bilmemesinden kaynaklı maruz kalacağı sosyal yardım kesintisi gibi) etkileyeceği sistemin etkisine ilişkin yürütülen araştırmalarda ortaya konulmaktadır. Çünkü sözleşmede yer alan koşullarda herhangi bir sapmanın olması halinde sosyal yardım ya belli bir oranda ya da tamamen kesilecektir. Yapılan hesaplamalara göre EK ile sözleşmeden kaynaklı taahhütlerde ortaya çıkan sorunlardan kaynaklı olarak bir yılda ortalama 612 bin, ilave yaptırımın uygulanacağı tahmin edilmektedir. Dolayısıyla EK uygulamasıyla kişilerin önceki sosyal yardım sistemine nazaran daha ağır yaptırımlara maruz kalması olasıdır (Wright, 2015).

Belirtelim ki; “yararlanıcı taahhüdü sözleşmesi” içeriğinin tüm yönleriyle anlaşılmadığı yönündeki kaygı, uygulayıcılar (sosyal yardım sistemi içinde yer alan zorunlu ve gönüllü kişiler) tarafından da dile getirilmektedir. Uygulayıcılar kişilerin sosyal yardım almak için yüklenmeleri gereken sorumluluklara ilişkin sorunlar yaşadıklarını ve kişilerin sisteme ilişkin koşulları anlamada ciddi bir kafa karışıklığı

ile karşı karşıya olduklarına işaret etmektedirler. Ayrıca sosyal yardım sistemi değişmesine rağmen yararlanıcıların her şeyin eski düzendeki gibi olacağı yönündeki algı yanlışları, onların yaptırımlara maruz kalmalarının bir diğer nedenidir (The Poverty Alliance, 2015a: 4). Nitekim İskoçya Hükümeti (2013) tarafından yürütülen araştırmada, kişilerin EK'ye ilişkin koşulları yerine getirmek istedikleri ancak söz konusu koşulların kendileri için tam olarak ne anlama geldiğini anlayamadıkları ve buna bağlı olarak yaptırımlara maruz kaldıkları saptanmıştır (Scottish Government, 2013:6).

Diğer taraftan sosyal yardıma başvuru yapan kişi göçmen, ilticacı ve sığınmacı ise mevcut sorunlara dil bariyerinin eklenmesiyle birlikte problemler katlanarak artmaktadır (The Poverty Alliance, 2015: 10).

Yararlanıcı taahhüdü sözleşmesinin kişilere yüklediği sorumluluklardan biri ve belki de en önemlisi; çalışma gücü ve yeteneği yerinde olanlara bir işe girme şartını getirmesidir. Ancak sistemin çalışma hayatına bağlı olarak şekillendirilmesi noktasında ciddi kaygıların olduğu görülmektedir. Kaygıların gerekçeleri farklılaşmakla birlikte, 2008 yılında yaşanan ekonomik krizle işgücü piyasasının yapısındaki değişime sıklıkla işaret edilmektedir. Nitekim çalışma hayatına ilişkin istatistikler incelendiğinde, 2014 yılının ilk yarısında 5,8 milyon eksik istihdamda olan yetişkinin olduğu görülmektedir. Bu veri 2015 yılında düşüş göstererek (220,000 kişi) 5,4 milyon olarak gerçekleşmiştir. Bu sayı 2016 yılının Ekim ayında 5 milyona kadar düşmüştür. Belirtelim ki; eksik istihdamın arkasında yatan olgulardan biri, kişilerin tam zamanlı iş bulamamasıdır. Nitekim 2015 yılı verilerine göre yarı zamanlı bir işte çalışıp tam zamanlı bir işte çalışmak isteyenlerin sayısı 1,3 milyondur. Bu, eksik istihdamın yaklaşık % 24'üne karşılık gelmektedir (JRF, 2016; Brown, 2016: 1; The Poverty Alliance, 2015b: 5).

2008 ekonomik krizinden sonra güvencesiz çalışma şekilleri örneğin sıfır süreli iş sözleşmeleri ve geçici çalışma şekilleri de giderek yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Sıfır süreli iş sözleşmeleri 2016 yılı verilerine göre toplam istihdamın yaklaşık % 2.9'unu oluşturmakla birlikte ortalama ücretten daha az ücretlerin ödendiği sektörlerde bu sözleşmeler yoğunlaşmaktadır (Pyper, Delebarre, 2016: 5; The Poverty Alliance, 2015b: 5). Ayrıca yüksek ücretli işlere girmenin önündeki engeller kişilerin iş konusunda karşılaştıkları bir diğer sorundur. Örneğin Joseph Rowntree Foundation (2014) düşük ücretli istihdamın yaygın olduğu sektörlerdeki işverenlerin, işçilerine işe yönelik bir eğitim sunma imkânlarının olmadığını belirterek, bunun işçilerin daha iyi işler için vasıf kazanmalarını engellediğine işaret etmektedir (JRF, 2014: 2).

Kişilerin işe girişlerde karşılaştığı bir diğer engel dil bariyeridir. Yabancıların karşılaştığı bu soruna bilgisayar kullanma becerisi de eklenince, sisteme dâhil olmak isteyen yabancılar düşük ücretli işleri kabul etmek zorunda kalmaktadırlar. Belirtelim ki; Birleşik Krallık'ta yabancılara yönelik dil kursları mevcut olmakla birlikte bu yöndeki imkânlanıksızlık düzeydedir. Dolayısıyla yabancı uyruklular çoğu zaman yeterli düzeyde dil eğitimi alamadan iş aramak zorunda kalmaktadır (The

Poverty Alliance, 2015c: 10).

Evrensel Kredi'nin Ödenme Şeklinin Yararlanıcılarda Yarattığı Etkiler

EK uygulamasıyla sosyal yardımlar aylık olarak ve banka hesapları aracılığıyla ödenmeye başlamıştır. Önceki sosyal yardım sisteminde bir haftalık periyotlarla ödenen sosyal yardımların yeni sistemle aylık olarak ödenmesi kararlaştırılmıştır. Dolayısıyla yararlanıcıların sosyal yardım alabilmek için uzunca bir süre beklemeleri gerekmektedir. Belirtelim ki; bu yeni yöntemle nakit sorunların artacağı yönünde kaygılar dile getirilmektedir (The Poverty Alliance, 2015b: 3). Nitekim Rotik ve Perry (2011) tarafından Çalışma ve Emeklilik Kurumu için yürütülen refah reformunun yararlanıcıların algısına etkilerine ilişkin çalışmada, aylık ödemenin başvuru sahipleri için en tartışmalı konular arasında yer aldığı saptanmıştır. Araştırmada bu durumun özellikle sosyal yardımlardan başka herhangi bir geliri olmayan yararlanıcılar tarafından ciddi bir sorun olarak algılandığı ve bu kişilerin nakit sorunlarla nasıl başedeceklerini ciddi anlamda sorguladıkları tespit edilmiştir (Rotik ve Perry, 2011: 2). Benzer yönde bir saptama Keohane ve Shorthouse (2012) tarafından EK uygulamasına ilişkin yürütülen araştırmada da görülmektedir. Araştırma bulguları, aylık ödeme ile yararlanıcıların ay bitmeden maddi problemler yaşayacakları kaygısını taşıdıkları, daha sık yapılan ödemelerin psikolojik olarak rahatlatıcı bir etkisinin olduğu ve bu şekilde gelir-gider dengesini daha iyi kurabildikleri yönündedir. (Keohane ve Shorthouse, 2012: 11).

Sosyal yardımların banka hesapları aracılığıyla ödenmesi yararlanıcılar bakımından bir diğer önemli sorun olarak görülmektedir. Bu uygulamanın çok sayıda yararlanıcı için finansal dışlamaya yol açacağı belirtilerek, bunun özellikle bağımlılık tedavisi görenler ve göçmenler için ciddi bir sorun olacağına işaret edilmektedir. Bu uygulamanın yaratacağı sorun; yararlanıcıların bir banka hesabı açtırabilmek için takip etmeleri gereken bürokratik sürece ilişkindir. Örneğin bir yararlanıcının banka hesabı açtırabilmesi için altı ayrı kuruluşa giderek ilgili sürece ilişkin işlemleri yürütmesi gerekmektedir. Ayrıca birçok bankada açtırılabilecek basit bir banka hesabı için adres bildirimini bir diğer sorundur. Zira geçici konaklamaların söz konusu olduğu durumlarda kişiler adreslerini kanıtlamakta ciddi sorunlar yaşayabilmektedirler (The Poverty Alliance, 2015c: 6).

EK'nin aylık olarak ödenmesinden özel olarak etkilenecek gruplardan biri kadınlardır. Women's Aid'in (2015) mali istismar sorunlarıyla yüzleşen kadınlara ilişkin yürüttüğü çalışmada, çalışmaya katılan 111 kadının %73'ünün aylık ödeme yapılmasının kendileri için anlamının; istismarcılara (eş-partner ya da hane içindeki diğer kişiler) bir seferde daha fazla para ödenmesi anlamına geldiği yönündedir. Ayrıca araştırmaya katılan kadınların %60'ı EK ile getirilen yeni kira uygulamasına da şüpheyle yaklaştıklarını belirtmişlerdir. Zira eski sistemde doğrudan ev sahibine yapılan ödemenin yeni sistemde yararlanıcıya ödenmesi kararlaştırılmıştır. Bu anlamda araştırmaya katılan kadınlar bu uygulamadan dolayı da kaygılandıklarını ve

bu uygulamanın nakdi olarak kendilerini olumsuz etkileyeceğini düşündüklerini vurgulamışlardır (Women's Aid, 2015: 5-6).

Konut yardımının yararlanıcılara ödenmesi yönündeki düzenlemeye getirilen eleştiri bununla da sınırlı değildir. Örneğin Noel gibi daha çok harcamaların yapıldığı dönemlerde veya acil bir durumun ortaya çıkması halinde sosyal yardımın başka yerlere harcanabilmesi ihtimaline karşı nasıl bir çözüm üretilebileceği yararlanıcılar bakımından kaygı vericidir. Nitekim Çalışma ve Emeklilik Kurumunun EK uygulamasına ilişkin yürüttüğü pilot projelerde, doğrudan kira ödemesinin yapıldığı 6000 yararlanıcının ortalama % 94'ünün kirasını geciktirmeden ödediği, ancak % 7'sinin kirayı geciktirdiği saptanmıştır. Bu doğrultuda yeni uygulamadan kaynaklı bazı yararlanıcıların kira ödememelerine ilişkin sorunlar yaşayabileceği açıktır. Ayrıca Ulusal Konut Federasyonu (National Housing Federation) (2014) tarafından Birleşik Krallık'ta EK uygulamasında konut desteklerinin değişiminin ilk yılına ilişkin yürütülen araştırmada, EK'den yararlananların hâlihazırda ödenmemiş kira borçlarının ve diğer çeşitli borçlarının olduğu saptanmıştır. Ulusal Konut Federasyonu iki konut birliğinin verilerinden hareketle yürüttüğü araştırmada bu birliklere üye kiracıların % 75'inin EK öncesinde de borçlarının olduğu yönünde bulgular paylaşılmıştır (The Poverty Alliance, 2015b: 3-4). Çalışma ve Emeklilik Kurumu tarafından 2014 yılında İskoçya'da EK uygulaması için pilot il olarak seçilen Inverness'te ev sahiplerinin yeni sistemden kaynaklı yüzleştikleri sorunlardan bazıları ise; Çalışma ve Emeklilik Kurumunun yaptığı Alternatif Ödeme Anlaşmalarının bir karara bağlanmasına ilişkin sürelerin uzunluğu, yararlanıcıların düzensiz ödemelerine rağmen ödemelerin hala yararlanıcılara yapılması ve ev sahiplerine ödeme yapılabilmesi için sisteme manuel müdahalenin gerekliliği şeklinde sıralanabilir. Sisteme manuel müdahale, hem sistem çalışanlarının iş yükünü artıracığından hem de bu manuel müdahale sistemsel bir hatadan kaynaklanmadığından ve maliyetin ev sahiplerinden kesinti yapılarak karşılanmasını gerektirdiğinden kira yardımlarına ilişkin ödemeler yararlanıcılara yapılmaktadır. Ayrıca EK bildirim mektubunda belirtilen ödeme tarihlerine uyulmaması ev sahiplerinin yaşadığı sorunlardan bir diğeridir (DWP, 2014b).

Evrensel Kredi Uygulamasının Yararlanıcılarda Yarattığı Duygusal Etkiler

EK uygulamasıyla getirilen yeni sistemin kişilerde duygusal anlamda bir baskı yarattığı, sistemin etkilerine ilişkin yürütülen araştırmalarda göze çarpan başlıklardan biridir.

Sosyal yardım sisteminde gerçekleştirilen reform değişiklikleri; sosyal yardım kesintilerinin uygulanması, sosyal yardıma başvuru esnasında kişilerin yüklendikleri taahhütleri yerine getirememesinden kaynaklı yaptırımlar ve olası sonuçların kişilerde stres ve kaygıya neden olmasıdır. Örneğin The Poverty Alliance (2015a) tarafından sistemin etkilerine ilişkin yürütülen araştırmada, araştırmaya katılan

sosyal yardım yararlanıcılarının neredeyse tamamının reform değişikliği nedeniyle artan stres düzeylerine vurgu yaptıkları, artan stresle beraber sağlıklarının olumsuz yönde etkilendiği, depresyon ve endişelerinde artışların olduğu saptanmıştır. Sistem değişikliğinin “aileleri dağılma noktasına” getirdiği vurgulanan araştırmada, katılımcılardan birinin “sistem değişikliklerinin yarattığı stresin kendisinde intihar etme düşüncesine neden olduğu”nu belirtmesi araştırmada yer alan bulgular arasındadır (The Poverty Alliance, 2015a: 2).

Sistemle yaratılan reform değişikliği aynı zamanda aile ilişkilerinde bozulmalara yol açmaktadır. Ancak ilişkilerdeki bozulma sadece aile ile de sınırlı kalmamaktadır. Sistem değişiminden kaynaklı gelirdeki düşüş çoğu zaman kişileri diğer harcama kalemlerinden kısımaya zorlamaktadır. Örneğin kişilerin kısımaya kalemi olarak gördükleri toplu taşıma ücretlerinde kesinti yapma girişimi aile içi ve arkadaşlar arasındaki etkileşimlerinde azalmaya yol açabilmektedir. Etkileşimdeki bu azalma ise kişileri yalnızlaştırarak ruhsal-duygusal rahatsızlıklara sebep olabilmektedir (The Poverty Alliance, 2015a: 3).

Diğer taraftan harcama kısıtlamalarının yeterli olmaması durumunda kişiler borç almak zorunda kalabilmektedir. Bu borçlanmanın aile ya da arkadaş çevresinden yapılması halinde, kişiler aradaki ilişkiden kaynaklı olarak da borcu geri öderken kendilerini baskı altında hissedebilmektedirler (The Poverty Alliance, 2015a: 3).

Öte yandan EK ile uygulamaya konulan değişiklikler özellikle tek ebeveynli ailelerde yüksek depresyona yol açmaktadır. Sosyal yardım sistemi içinde yer alan aile destek uzmanları da yaşanan sistem değişikliklerinden dolayı ailelerin duygusal olarak baskı yaşadıklarını belirtmektedirler. Uzmanlar bunun özellikle çocuklar tarafından çok fazla hissedildiğine, ailelerin veya bakıcıların yaşanan durumu çocuklardan saklamaya çalıştıklarına fakat bu konuda başarılı olamadıklarına işaret etmektedirler (The Poverty Alliance, 2015a: 2).

Belirtelim ki; yararlanıcılara uygulanan yaptırımlar onlar için bir diğer endişe kaynağıdır. 2010-2015 yılları arasında yararlanıcılara uygulanan yaptırımlarda özellikle 2012'den beri ciddi bir artışın olduğu belirtilmektedir (The Poverty Alliance, 2015c: 10). Nitekim Tinson'ın (2015) hesaplamalarına göre EK uygulaması ile ilave 1 milyon kişi şarta bağlı (işe girme şartı ve işi devam ettirme) sosyal yardım sistemine dâhil edilecektir. Hâlihazırda İşsizlik Yardımından (JSA) kaynaklı yaptırım oranının her ay toplam başvurunun % 5,1'idir. Bu uygulamanın EK ile de devam ettirilmesi halinde bir yılda ortalama 612 bin, ilave yaptırımın uygulanacağı anlamına gelmektedir (Tinson, 2015: 12).

Diğer taraftan tek ebeveynli ailelerin bu yeni sistemle hızlı bir şekilde “iş arama rejimine” dahil edilmiş olmaları refah reformunun onlar üzerindeki artan baskısında önemli bir rol oynamaktadır. Bu değişimle sadece kişiler artan duygusal baskı ile karşı karşıya kalmamakta, aynı zamanda koşullardan kaynaklı yaptırımlara maruz kalmaktadırlar. Daha erken yaşlarda (bir önceki sisteme nazaran) çalışma hayatına atılma tek ebeveynli ailelerin yaşadığı bir diğer sorundur (The Poverty

Alliance, 2015a: 5).

Ayrıca yararlanıcılar, işe girişe ilişkin olarak yüklenmeleri gereken sorumlulukları tam olarak anlayamamalarından ve bu konuda kendilerine gerekli bilgilerin verilmeyişinden kaynaklı olarak da stres ve kaygı yaşayabilmektedirler. Bu konuda yararlanıcıların yüzleştikleri zorluklar, The Poverty Alliance'ın (2015c) EK'nin etkilerine ilişkin yürüttüğü araştırmaya katılan katılımcılardan Megan'ın (takma isim) yaşadığı sorunla örneklendirilebilir:

Ellilerinde, 16 yaşındaki bağımlı çocuğu ile yaşayan bekâr anne Megan, yararlanıcı taahhüdü sözleşmesindeki işe giriş koşulunu karşılayabilmek için 10 saatlik sıfır süreli bir işe başlayarak işe giriş koşulunu sağladığını düşünür. Ancak Megan işe girdiğini, işe başladığı tarihi sisteme girmesi gerektiğini ve bu 10 saatlik işe ek yeni bir iş bulmak zorunda olduğunu bilmediği ve iş ve işçi bulma kurumundan bu yöndeki bilgiler kendisine aktarılmadığı için 13 haftalık bir sosyal yardım kesintisi ile karşı karşıya kalır. Bu yaptırımın Megan için anlamı 13 hafta boyunca gelirden yoksun kalma, bundan kaynaklı evinin masraflarını ve çocuğunu okula gönderebilmek için bilet parasını bile karşılayamadır. Megan'ın sisteme ve yararlanıcı taahhüdü sözleşmesine ilişkin bilgisi kısıtlıydı. O, sözleşme koşullarına dayalı olarak işe girdiği bildirimini yapması gerektiğini bilmiyordu. Megan sadece bir iş bulup çalışması gerektiğini düşünerek, bir iş bularak çalışmaya başlamanın gerekli koşulları karşılamak için yeterli olacağı düşüncesindeydi. Ancak Megan kendisine uygulanan yaptırımdan sonra stres ve sistemden dışlanacağı korkusunu yaşamaya başlamıştır (The Poverty Alliance, 2015c: 7).

Sosyal yardım sisteminde yaşanan bu hızlı değişimler yararlanıcılarla sivil toplum kuruluşlarını da karşı karşıya getirerek de yararlanıcılar üzerinde duygusal bir baskı aracına dönüşebilmektedir. Bilindiği üzere sosyal yardım alanlara ya da sisteme başvuru yapacak olanlara yönlendirici destek hizmeti sunan sivil toplum kuruluşları sistem içinde yer almakta ve yararlanıcılar bu kuruluşlara sıklıkla başvurmaktadır. Ancak yararlanıcılar sistem tarafından bir yaptırımla karşı karşıya kalmaları durumunda, sivil toplum kuruluşları tarafından kendilerine sunulan hizmete kuşku ile yaklaşmaya başlamakta ve hatta bu durum zaman zaman iki taraf arasında karşılıklı gerilimlere yol açabilmektedir (The Poverty Alliance, 2015c: 17).

¹⁴ Bu yöndeki duygusal baskının bir başka örneği ise; acil gıda temini sağlayan kuruluşlardan bazılarının bunu sınırlı süre gerçekleştirebilmesiyle ortaya çıkabilmektedir. Zira yararlanıcıların mevcut yardımın süresiz bir şekilde devam edeceği yönündeki beklentileri kuruluş ve yararlanıcı arasındaki ilişkinin

---

¹⁴ Bu durum aynı zamanda sunulan hizmetin niteliğinde de düşümlere, hizmeti sunan kişilerin sağlığında bozulmalara ve işlerine ilişkin motivasyon düşüşüne sebep olmaktadır. Ayrıca bu durum organizasyonlarının temel amaçlarına daha az odaklanmalarına yol açarak onların rollerine ilişkin erozyona uğramalarına sebep olabilmektedir (The Poverty Alliance, 2015c: 17)

zedelenmesine yol açabilmektedir. Ayrıca kuruluşlar aracılığıyla gıda temininin sağlanması kişilerde damgalanma hissi uyandırarak, kişilerin yardıma başvurusu önünde bir bariyer oluşturabilmektedir (The Poverty Alliance, 2015a: 4-5).

Sonuç

EK uygulaması tüm sosyal yardımları tek bir çatı altında birleştirici özelliğine vurgu ile hayata geçirilmiş bir sistemdir. Ancak çalışmayı esas alan yapısı ve kişileri temelde işgücü piyasasına dahil etme hedefi ile EK klasik refah uygulamasından farklılaşan yardım karşılığı çalışma-sosyal yardım uygulamasıdır. EK uygulamasında sosyal yardıma başvuru ve hak kazanma katı koşullar çerçevesinde şekillenmekte ve bunların ihlali yaptırımlarla sonuçlanmaktadır. EK uygulamasıyla klasik sosyal yardım sisteminden farklılaşarak sosyal yardımlar genel olarak işgücü piyasasına katılma koşuluyla kişilere sunulmaktadır. EK uygulaması bu özelliği ile her ne kadar sosyal yardım alanları bağımsızlaştırmayı amaçlasa da, uygulamada yararlanıcıları birçok açıdan olumsuz yönde etkilemektedir. Bu uygulamanın bir sonucu olarak yararlanıcıların yüzleştiği en temel sorunlar, yüklenici taahhüt sözleşmesi koşullarının yararlanıcılar tarafından tüm yönleriyle anlaşılabilmesi ve sistemde kalabilmenin temel koşulu olarak sözleşme koşullarının yerine getirilmesi konularında yaşanmaktadır.

EK uygulamasıyla farklı aile yapılarının yeterince dikkate alınmaması, ailelerin ciddi boyutlarda gelir kaybı yaşayacak olmaları ve sistemin yaratacağı değişikliklerden en çok etkilenecek kesimin çocuk sahibi tek ebeveynli aileler olması sistemin en temel sorunlarından bir diğeridir. Ayrıca belirtelim ki; cinsiyet boyutu dikkate alındığında ise yeni sistemden en çok etkilenecek kesim kadınlardır.

EK uygulaması çeşitli alt yapı sorunları da barındırmaktadır. Başvuru için kullanılan çevrimiçi sistemin mevcut alt yapı problemleri, sosyal yardımların hesaplanması bakımından hatalara yol açmakta ve bu hataların düzeltilmesi için dışarıdan müdahaleyi gerektirmektedir. Bu ise sistemin maliyetini artırmaktadır. Çevrimiçi başvuru, yararlanıcılar bakımından da sorun oluşturmaktadır. Çünkü yararlanıcıların her biri eşit düzeyde internet olanaklarına sahip değildir. Ayrıca birçok yararlanıcının işlevsel olarak bilgisayar kullanmayı bilmemesi ve başvuru esnasında yapacakları bir hatanın onları sistem dışına itebilecek olması sistemin yarattığı bir diğer sorundur. Belirtelim ki; sistem dil bariyerini aşamayan göçmenler bakımından ayrı bir sorun kaynağıdır.

EK uygulamasıyla sosyal yardımların ödenme zamanında da farklılığa gidilmiştir. Yeni sistemde sosyal yardımların aylık olarak ödenmesi yönündeki değişikliğin nakit sorunlarla artışa sebep olacağı yönünde ciddi kaygıları beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak EK uygulaması ile yaşama geçirilen reform kişilerde ve ailelerde birçok yönden stres ve kaygıya neden olmaktadır. Özellikle sosyal yardım sisteminde yer alan sivil toplum kuruluşları aracılığıyla sistem değişimini takip

edemeyen ya da yaşadıkları sorunlara ilişkin herhangi bir destek bulamayan yararlanıcılar sistemin yarattığı değişikliklerden en çok etkilenen kesimi oluşturmaktadır. Ayrıca bu grupta yer alan kişiler daha sık ruh sağlıklarının bozulması ve daha fazla borçlanma riskiyle karşı karşıya kalabilmektedirler. Borçlanan aileler ise; sorunu aşabilmek için çeşitli yollara başvurmakta, bunlar arasında aile, eş dost ve akrabadan borç alma ve kredi kullanma seçenekleri en çok tercih edilenler arasında yer almaktadır. Ayrıca belirtelim ki; EK'nin aylık olarak sunulması ve konuta ilişkin yardımların yararlanıcılara sunulması da yararlanıcıların borçlanma ihtimalini daha da arttırmaktadır. Diğer taraftan artan borçluluk nedeniyle temel gıda maddelerinin temini için aşevleri en uğrak noktalar olarak tercih edilmektedir. Ancak bu uğrak noktalarda çoğu zaman yararlanıcılar bakımından artan gıda yoksulluğu problemini çözmede yetersiz kalabilmektedir.

Diğer taraftan EK'nin yaygınlaştırılması gibi yaklaşan değişiklikler her kesimden yararlanıcılar için karmaşık görünmekte ve bu durum özellikle aileleri istikrarsız, kırılgan durumları yaşamaya mahkûm edecekmiş algısını yaratmaktadır.

KAYNAKÇA

- Tinson, A. (2015), **The Rise Of Sanctioning In Great Britain**, London, The New Policy Institute.
- Alcock, P. (2012) "The Subject of Social Policy", in P. Alcock, M. Sharon Ve D Wright (eds.) **The Student's Companion To Social Policy**, 4 Baskı, Wile Blackwell.
- Beveridge, W. (1942) "Social and Allied Services (The Beveridge Report)", **Modern History Sourcebook**, <http://www.fordham.edu/halsall/mod/1942beveridge.asp> (24.04.2018).
- Citizens Advice Bureau, (2013), "Citizens Advice Universal Credit Managing Migration Pilot", https://www.citizensadvice.org.uk/Global/Migrated_Documents/corporate/citizens-advice-managing-migration-pilot-baseline-results-summary.pdf (24.04.2018).
- David M. Ve Nita C. "Engaging For Success: Enhancing Performance Through Employee Engagement", <http://engageforsuccess.org/wp-content/uploads/2015/08/file52215.pdf>, (24.04.2018).
- Doug P. Ve Jeanne D. "Zero-hours Contracts" <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN06553/SN06553.pdf> (24.04.2018).
- Douglas W. "Across the Divide Tackling Digital Exclusion in Glasgow", <http://www.carnegieuktrust.org.uk/carnegieuktrust/wpcontent/uploads/sites/64/2016/02/pub14550115961.pdf> (24.04.2018).
- DWP (2010), "Universal Credit: Welfare That Works", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/48897/universal-credit-full-document.pdf, (24.04.2018).
- DWP (2014a), "Universal Credit Pathfinder Evaluation", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/380537/rr886-universal-credit-pathfinder-evaluation.pdf, (24.04.2018).
- DWP, (2014b), "Universal Credit Inverness Live Site – Impact on Housing Update", http://www.welfarereformscotland.co.uk/downloads/Gail_Ward_The_Highland_Council_Presentation.pdf, (24.04.2018).
- DWP (2015), "Estimating The Early Labour Market Impacts Of Universal Credit", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/403546/Universal_Credit_estimating_the_early_labour_market_impacts_-_ad_hoc_19.pdf, (24.04.2018).
- Eileen, H., Anne P. Ve Bert P. (2015), **Is Welfare Reform Working?: Impacts On Working Age Tenants A Study For SW HAILO**, Overview report, Paper No CASereport 90.

- Evans, E. J. (1978) **Social Policy 1830-1914: Individualism, Collectivism and the Origins of the Welfare State**, Routledge and Kegan Paul, London.
- Glasgow City Council (2013) "Glasgow City Council: Payday Lending Sounding Board",
<https://www.glasgow.gov.uk/councillorsandcommittees/viewSelectedDocument.asp?c=P62AFQNTT181DX2U> (24.04.2018).
- Graham H. Ve McQuaid S. (2014), **Exploring The Impacts Of The UK Government's Welfare Reforms On Lone Parents Moving Into Work**, Edinburgh, Employment Research Enstitute.
- Güngör, F. Ve Özuğurlu, M. (1997), "İngiliz Yoksul Yasaları: Paternalizm, Piyasa ya da Sosyal Devlet", Ankara University Publishing House, http://www.politics.ankara.edu.tr/eski/dosyalar/tm/SBF_WP_03.pdf, (24.04.2018).
- GOW.UK, "Universal Credit", <https://www.gov.uk/universal-credit/what-youll-get> (24.04.2018).
- Harris, B. (2014) The Development of Social Policy, 1800-1945', in H. Bochel Ve G. Daly (eds.) **Social Policy** (3- Baskı), London and New York: Routledge.
- Jennifer, B. (2016) "Unemployment By Ethnic Background", Briefing Paper Number 6385,29November2016,<http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN06385/SN06385.pdf> (24.04.2018).
- JFR (2014) "Future of the UK labour market",
<https://www.jrf.org.uk/report/future-uk-labour-market>, (24.04.2018).
- Joseph Rowntree Foundation (2016), "Underemployment",
<https://www.jrf.org.uk/mpse-2015/underemployment> (24.04.2018).
- L&W, "Universal Credit",
<https://www2.learningandwork.org.uk/keypolicy/universal-credit> (24.04.2018)
- Labour Party, "History of the Labour Party",
http://archive.labour.org.uk/history_of_the_labour_party, (24.04.2018).
- Martin, Culliney, Tina Haux Ve Stephen McKay (2014), "Family structure and poverty in the UK: An Evidence And Policy Review",
http://eprints.lincoln.ac.uk/14958/1/Family_structure_report_Lincoln.pdf (24.04.2018).
- Matthew, P. Ve Matthew W. (2012), **Conditions Uncertain Assessing The Implications Of Universal Credit In-Work Conditionality**, London, Resolution Foundation.
- Mitchell, M. (1985) "The Effects of Unemployment on the Social Condition of Women and Children in the 1930s", **History Workshop Journal**, Vol. 19, No.1, 105-207
- Monique, R. Ve Luke P. (2011), **Perceptions of welfare reform and Universal Credit**, Research Report No 778, DWP, Sheffield.

- National Audit Office (2014), “Universal Credit: Progress Update, HC 786 SESSION 2014-15”,
<https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2014/11/Universal-Credit-progress-update.pdf>, (24.04.2018).
- Niall, C., Sarah, P. Ve Ruth J. (2014) **Below The Breadline: The Relentless Rise of Food Poverty in Britain**, Church Action Ob Poverty, The Trussel Trust, Oxfam.
- Nigel, K. Ve Ryan, S. (2012), **Sink Or Swim? The impact of the Universal Credit**, London, The Social Market Foundation.
- One Parent Families, “One Parent Families –A Profile Aug 2009”,
http://www.opfs.org.uk/wp-content/uploads/2013/10/one-parent-families_a-profile_2009.pdf (24.04.2018).
- Scottish Government, (2013), “The Potential Impacts Of Benefit Sanctions On Individuals And Households: Welfare Analysis”,
<http://www.gov.scot/Resource/0044/00440885.pdf> (24.08.2018)
- Scottish Parliament (2015), **The Cumulative Impact of Welfare Reform on Households in Scotland**, Welfare Reform Committee 1st Report, 2015 (Session 4), SP Paper 657, Scottish Parliament.
- The Money Advice Service (2016), “Who is affected by Universal Credit”,
<https://www.moneyadvice.service.org.uk/en/articles/who-is-affected-by-universal-credit> (24.04.2018);
- The Poverty Alliance, (2015a), “What’s Going On In Glasgow: Welfare Reform And The Impact On Families”, Research Briefing No. 4,
<http://welfare.povertyalliance.org/userfiles/files/Welfare%20BriefingNo4%20Welfare%20Reform%20and%20the%20impact%20on%20families.pdf> (24.04.2018).
- The Poverty Alliance, (2015b), “Universal Credit: Issues For Glasgow”, Welfare Trackers Research Briefing No. 2,
http://www.povertyalliance.org/userfiles/files/WelfareBriefingNo2_UniversalCredit.pdf (24.04.2018).
- The Poverty Alliance, (2015c), “No Light at the End of the Tunnel: Tracking the impact of Welfare Reform across Glasgow”,
http://www.povertyalliance.org/userfiles/files/WelfareTrackers_Report_FinalAW_compressed.pdf (24.04.2018).
- The Statistics Portal, “Lone parent families in the United Kingdom (UK) 2015, by parent's gender (in 1,000)”, (24.04.2018).
- The Trussel Trust, “The Foodbank Network”, <https://www.trusselltrust.org/> (24.04.2018)
- UC, “Universal Credit and families: questions and answers”, (2015),
<http://www.bitc.org.uk/system/files/uc-and-families-q-a-aug-2015.pdf> (24.04.2018).

Universal Credit And Families: Questions And Answers,

<http://www.bitc.org.uk/system/files/uc-and-families-q-a-aug-2015.pdf>
(24.04. 2108).

Universal Credit and Your Claimant Commitment, February 2015,

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/404215/uc-and-your-claimant-commitment.pdf, (24.04.2018).

Universal Credit and Your Family, January 2016,

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/491027/uc-and-your-family-jan16.pdf (024.04.2018).

Women's Aid, (2015), **Unequal, Trapped & Controlled: Women's Experience Of Financial Abuse And Potential Implications**, TUC.

